

Leerrede over Johannes 1: 14, uitgesproken op 1e Kerstdag 25-12-1951 morgendienst te Schiedam door ds. H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 95: 1, 2 en 3

Lezen - Lukas 2: 1 t/m 20

Voorrede:

Uit wat wij zongen:

Komt, laat ons samen Isrels HEER,
de Rotssteen van ons heil, met eer,
met Godgewijde zang ontmoeten; ...

zien wij, dat de psalmdichter zo vervuld was met de waardigheid die er in God is, dat hij alles oproept. Laat ons goed verstaan, welk een ruim en mild hart de psalmdichter heeft. Hij gaat niet eerst een onderzoek instellen: "Hoedanig is uw innerlijke kennis?" Of: "Wat is er bij u gewrocht en hoever strekt de kennis en wetenschap van God en van Zijn werken in u?" Neen, maar hij spreekt in het algemeen: "Komt, laat ons."

Is dat iets apart, dat de psalmdichter zo is? Neen, wij vinden dat steeds weer in de Schriftuur. Zelfs worden de dieren des velds opgeroepen, de vogelen des hemels, de vissen in de wateren, tot de walvissen toe, dat àl wat adem heeft, de HEERE love!

Waaruit vloeit dat voort? Als er in ons ook maar de minste kennis is, of de geringste voeling werkt van: wie wij zijn, en daartegenover Wie God is, moeten wij dan niet bekennen, dat het betaamde dat de toppen van onze vingers en de haren onzes hoofds, ja al wat aan ons is, lof, prijs, dankzegging, eer en aanbidding Godes zou zijn? Doch wij schieten daarin zoveel te kort, dat wij zelfs de beesten der aarde wel zouden willen oproepen. Verstaan wij daar allen wat van?

De christenheid viert heden gedachtenis van de komst van Gods Zoon op aarde. Hij heeft Zich bekleed met ons -- uw en mijn -- vlees: "Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees. Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest." Wat wij zijn, werd Hij, opdat Hij, als Borg en Middelaar, ons zou maken wat Hij is. De apostel Petrus noemt het: "Door Welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve de goddelijke natuur deelachtig zoudt worden." Denkt u dat eens in.

Er worden in Gods Woord geen engelen aangesproken, maar mensen, gevallen mensen, die -- als wij er bij Geesteslicht wat van leren kennen -- zodanig zijn, dat een greepje vlees tussen vinger en duim, wel tienduizend pond tegenstand tegen God in zich herbergt! Zó zijn wij allen, als wij het leren kennen, van onze hoofdschedel af tot onze voetzool toe! Wat voor waardigheid is er bij ons? Wij zijn, naar de Schrift, noch tot het land, noch tot de mesthoop bekwaam.

Maar God is uit Zichzelf met òns lot bewogen, Die heeft niets, NIETS onder Zich gelaten, maar heeft alles wat wij tot zaligheid nodig hebben in Zijn Zoon verklaard. Is het dan niet op zijn plaats, dat wij elkander opwekken: "Komt, laat ons samen Isrels HEER, de Rotssteen van ons heil, met eer, met Godgewijde zang ontmoeten?" Al zien wij nòg zo tegen de onmogelijkheid aan: "Hóe kàn het, dat ik en God, God en ik, verenigd worden en dat ik de vrucht van Christus' komst en van Zijn arbeid leer kennen", en al zien wij nòg zoveel bergen van tegenstand, nòg zoveel onoverbrugbare kloven, maar als er innerlijke belangen zijn, bedenkt dan eens, dat door het Woord Zijner kracht Hij alles in aanzijn riep: hemel, zee en aarde, met alles wat in en op dezelve is en dat Hij dat alles nòg onderhoudt.

Zou Hij dan niet de Almachtige zijn om alle bergen te slechten, de diepste kloven te dempen, om een vlak veld te maken? Dat wij dan weten wat ons betaamt: hebt de Heere lief, erkent zulk een arbeid en zoekt zulk een God.

Tekst:

Wij vragen daartoe uw aandacht voor een woord der Schriftuur, en wel uit het heilig Evangelie naar de beschrijving van Johannes, hoofdstuk 1 en daarvan het 14e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van de Vader), vol van genade en waarheid.

Zingen: Avondzang: 7

O Vader, dat Uw liefd' ons blijk'; ...

Leerrede:

De apostel Johannes vangt dit Evangelieboek aan met: "In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God." Daarmede spreekt hij op het helderst uit, hoe de Zoon van God -- hier genoemd: "het Woord" -- van nabij de Vader kent, bij Wie wij in de schuld staan. Met de woorden: "In den beginne", heeft de apostel Johannes het oog op de schepping, dus vóór de aanvang van de stofkens der aarde. Toen was de Zone Gods er alreeds. Vervolgens spreekt hij: "Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is."

Ik spreek nu, en daardoor verstaat gijlieden de zin, de gedachten van mijn hart, want die vertolk ik in woorden. Zo heeft God Zich geopenbaard door Zijn Zoon, met het in aanzijn roepen van hemel, zee en aarde met al wat op en in dezelve is. Daarom wordt Hij: "het Woord" genoemd, want het is alles door Hem. Door Hem heeft dus die hoge Majesteit Zijn wil bekend gemaakt - geopenbaard - in het scheppen.

Hij heeft van de heerlijkheid van Zijn Wezen geopenbaard in werken van schepping, en Hij doet het ook in de werken van herschepping, van genade. Laat ons dat nooit vergeten -- dus in de zin van onze gedachten bewaren --: dat dat alléén en volkómen in en door Zijn Zoon is.

Wij leggen daar sterk de nadruk op, omdat wij geneigd zijn van het doel, waarover het gaat, af te wijken. Wij zijn verdorven schepselen, die zó diep, diep gezonken zijn, dat er bij ons niet de minste kennis van God is overgebleven. Daarom, als wij er de gelegenheid toe hebben, wijken wij af, zwerven om, en bereiken het doel niet, zodat het einde het eeuwig verderf is. Willen wij zalig worden, dan moeten wij in Christus terecht komen. Hij is het Woord, door Wie alles in aanzijn is geroepen in het rijk der natuur en -- daar Hij de Kern, het Middelpunt in het Koninkrijk Gods is -- tevens in het rijk der genade.

Daarover handelt hier de apostel Johannes. Hier in dit 14e vers lezen wij: "En het Woord is vlees geworden." Welk een gewèldig woord! Welk een inhoud ligt daarin vervat! Het Woord - de Zone Gods - eenswezens met de Vader, Licht uit Licht, God te prijzen tot in eeuwigheid, die Geest is, werd vléés! Paulus zegt daarvan, dat Hij de broederen in alles gelijk is geworden, uitgenomen de zonde. Op een andere plaats lezen wij: "De verborgenheid der godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees." Wat verstaan wij daaronder? Dat Hij in alle opzichten ons volkomen gelijk is geworden, doch zonder zonde.

Wij lezen op meerdere plaatsen in de Schrift van vlees, bijvoorbeeld: "Alle vlees is als gras, en alle heerlijkheid des mensen is als een bloem van het gras. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des HEEREN daarin blaast; voorwaar, het volk is gras."

Maar hier heeft de apostel Johannes het er over, dat Hij dermate onzer gelijk is geworden, dat Hij ziel en lichaam heeft aangenomen. Dus niet alleen een lichaam en dat Zijn Goddelijke natuur de ziel zou zijn. Neen, want er is geen onderéénmenging van Zijn Goddelijke en van Zijn menselijke natuur. Hij, Die waarachtig God is, eenswezens met de Vader en met de Heilige Geest, heeft aangenomen ons vlees, onze natuur, en die twee naturen zijn in één Persoon samen verenigd. Daarom noemt Hij Zich zowel de Zone Gods, als ook de Zoon des mensen. Die verborgenheid, zegt Paulus, is groot: God geopenbaard in vlees.

Wel is er in het Oude Testament steeds over gesproken, over gehandeld, op gedoeld, maar het blijft een verborgenheid, zodat wij de genade des Geestes nodig hebben om het te onderscheiden en er de vruchten van te trekken tot zaligheid.

Denkt het u eens even in, welk een heldere Schriftuurplaats het is, waar wij lezen, dat: "Een maagd zwanger zal worden, en een Zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten IMMANUËL." Hoe kan Hij, Die God is, tot ons, verdorven schepselen, naderen? Hoe is dat mogelijk? Hij moet toch een verterend vuur zijn, een eeuwige gloed, bij Wie niemand wonen kan? En nu is er sprake van: "IMMANUEL, God met ons." Wanneer de engel tegen Maria (die hij: "gij begenadigde" noemt) zegt: "De Heere is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen. Zie, gij zult bevrucht worden en een Zoon baren, en zult Zijn Naam heten Jezus" -- want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden -- dan is het voor haar zulk een verborgenheid, waaruit zij dan niet zegt: "Oh, ben ik die maagd waarvan die Godsgezant Jesaja gesproken heeft?", maar vraagt: "Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man bekenne. Dat gaat boven haar verstand. Hoe kon dat? Dat was toch tegen de wet des huwelijks?"

Dan geeft God Zelf de oplossing, want de engel spreekt verder: "De Heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook, dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." De inhoud daarvan is: "Maria, gij zult een Zoon ontvangen en baren, en Hij is de Immanuël, de Zaligmaker van zondaren, de Oprichter van gevallen schepselen. Dat is Gods eeuwig welbehagen, Gods eeuwige wijsheid."

Gods Zoon moest Borg, moest Middelaar zijn, want een middelaar die zelf zonde had kon immers niet tot God naderen. Dáártoe moest Hij op aarde komen. Onder het Oude Verbond moest de hogepriester, eer hij in het heiligdom ging, voor zichzelf verzoening doen. Het was dus niet zó: ja, die zaken waren wel in orde, want de heilige zalfolie was op hem. Néén! Daarmede werd voorgesteld, dat die enige, de ware Hogepriester geheel rein en heilig zou zijn; zonder zonde. Er mocht dus ook niet de minste erfsmet zijn, daarom is Hij ontvangen van de Heilige Geest, buiten de wet des huwelijks.

Hoewel God Adam en Eva in de staat der rechtheid zegende, zeggende: "Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt" -- dat was Zijn besluit, Zijn welbehagen -- nochtans is het door de zondeval zo geworden, dat wij allen in zonde ontvangen en geboren worden. Nu beschikt Hij, als de almachtige God, het in Zijn alwijsheid zò, dat de Heilige Geest, Maria overschaduwet. Daarom is, Wat uit haar geboren is, heilig, rein. Wat moet dat geweest zijn voor de engelen, want die hebben van die verborgenheid verstaan: God geopenbaard in vlees."

De engelen, die Hem eren als hun Hoofd, hebben in Bethlehems stal een Kindeke gezien, Dat geboren was op de kale, koude grond, in de grootste armoede. Voor Hem was geen plaats in de herberg. De dieren waren, om zo te zeggen, edeler dan de mensen, want zij ruimden hun plaats in, zij gingen opzij. Maar in de herberg gebeurde dat niet, daar bleef een ieder, die er was, op zijn plaats. Nu is de stal de plaats waar Hij het levenslicht aanschouwt, een Mens onder de mensen wordt geopenbaard.

Er is een trog of voederbak; dat is Zijn eerste rustplaats. In wat stro of hooi. Er is niets anders dan de grootste armoede. Wie bekommert zich om die armoede, wie trekt het zich aan, dat Hij daar zo nederligt? De wereld niet.

Toen draaide daar alles om de heerschappij van keizer Augustus, waar ook de Joden het op hun manier druk mee hadden. Een ieder leefde zichzelf. Maar zo was het bij de engelen niet, zij hebben uit hun verheven woonplaats, vanaf hun tronen aanschouwd wat er plaats had. Want nadat Christus op aarde in vlees was geopenbaard, kwamen die troongeesten op aarde en brachten hemelse lofliederen met zich mee. Welk een zuivere klank moet dat geweest zijn!

Wat van de mens is, dat deugt niet; dat is verdorven, daar woont van: "eigen ik" in. Maar toen de engelen in Bethlehems velden kwamen, was er bij hen niets van "ik"; dat was zuiver: Gode de eer, de lof, de heerlijkheid. Daarmee kwamen zij op aarde. Christus was op aarde gekomen om ons, ellendigen, te kunnen oppakken en een plaats te bezorgen in de hemel, opdat, zoals de engelen op aarde daarvan zongen, ook wij dat zuiver zouden kunnen doen in de hemel en wij er hier al wat van zouden leren kennen in het geloof.

De verborgenheid: "God geopenbaard in vlees", is groot. Denkt het u eens even in, wat onze staat is! Wij zeiden reeds, dat de apostel Johannes hier onder "vlees" de mens verstaat, ziel en lichaam. Dat heeft de Zone Gods aangenomen. De Goddelijke natuur bleef de Goddelijke natuur; maar Hij nam ook onze natuur aan, Zich daarmee in één Persoon verenigend. Vlees!

God heeft ons rein, goed en naar Zijn evenbeeld, geschapen; maar wij zijn Zijn beeld verloren. Waar is de heerlijkheid Gods bij ons? Weg! Waar is de eer, de aanbidding? Rijst die nog uit ons op? Neen! Wat dan? Krachtens onze verdorven natuur kunnen wij niet anders -- hetzij wij liefhebben of haten -- dan onszelf bedoelen. Welk een staat als schepsel Gods: Ik ben een mens die van nature mijzelf bedoel. Zo zijt gijlieden ook, zo is het gehele Adamsgeslacht, hoewel wij geschapen waren om God te bedoelen. Want Hij heeft alles geschapen om Zijnszelfs wil, tot eer van Zijn Naam. Nu is Christus in het vlees geopenbaard als Borg en Middelaar, opdat Hij, wat ik niet doe en gij niet doet, wat ik niet kan en gij niet kunt, zou gaan doen. Wat doen? In het vlees God te bedoelen. Niet Zichzelf! Neen, maar op een reine wijze God bedoelen.

Toen Jezus twaalf jaren oud geworden, en zij naar Jeruzalem waren opgegaan, bleef Hij daar, in de tempel, terwijl Jozef en Zijn moeder het niet wisten. Zij zochten Hem dagenlang, en vonden Hem eindelijk in de tempel, zittend in het midden der leraren, hen horende en hen ondervragende. Zijn moeder zegt: "Kind! waarom hebt Gij ons zo gedaan? Zie, Uw vader en ik hebben U met angst gezocht." Dan is Zijn antwoord: "Wat is het, dat gij Mij gezocht hebt? Wist gij niet dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?" Toen was Hij jaar jaar oud. Jullie, kinderen, bedoelen God niet, net zo min als de volwassenen. Jullie bedoelen ook jezelf. En als wij gewaar worden: "Ik kan zo niet gaan sterven", dan proberen wij een "beter" mens te worden, als het kan heilig te worden, om in de hemel te komen. Dan bedoelen wij daarmee nog onszelf. Maar de Zone Gods, die als Kind geboren werd, weet van al de zorgen, van al de problemen en van al de belangen van een kind. Al wat een kind aan de binnenkant bij zich heeft, weet Hij, ook van al de moeilijkheden die er zijn als wij wat ouder worden, evenzo bij de volwassenen. De Koning is onzer volkomen gelijk geworden, met ziel en lichaam -- hélemaal -- niets uitgezonderd, dan alléén de zonde. Zonden had Hij niet.

De zonden verduisteren de mens, en wel zó, dat zelfs een kind van God, David, toen hij gezondigd had en daar overheen stapte, zijn eigen doodvonnis uitsprak. Want toen Nathan, de profeet tot hem kwam en zei, dat er twee mensen waren, de één schatrijk en de ander arm, en dat die rijke man, nadat er bij geval een wandelaar bij hem was gekomen, het zijne ontzag en het enige oilam van die arme man had genomen, wond David zich daarover zo op, dat hij zegt: "Zo waarachtig als de HEERE leeft, de man, die dat gedaan heeft, is een kind des doods!" Toen zei Nathan tot David: "Gij zijt die man!" David had dus zijn eigen doodvonnis uitgesproken, zó verduisteren de zonden een mens.

Christus had geen zonden, nochtans is Hij zonde voor ons gemaakt. Hij was, om een woord van Luther te gebruiken, naar de heilige Wet de grootste Zondaar. Waarom? Omdat Hij al van eeuwigheid op Zich genomen had onze zonden te dragen en te verzoenen.

Hij heeft onze zonden overgenomen en daarom wordt het genoemd dat Hij zonde voor ons gemaakt is. Die verborgenheid is groot. Hij had Zelf geen zonde en nochtans lagen al de zonden van Zijn ganse bruidskerk op Hem. Laat ik er dit nog bijvoegen: onder het Oude Verbond vertegenwoordigde de hogepriester als het ware het ganse volk voor het aangezicht van God, en de Zone Gods vertegenwoordigt Zijn ganse gemeente.

Het was geen enkele Jood, al was hij nòg zo godzalig -- al was het zelfs een Uzzia -- geoorloofd om in de tempel des HEEREN te gaan om te roken op het reukaltaar. Dat was het werk der priesteren, Aärons zonen. Als anderen zich verhieven en in het priesterwerk wilden indringen, wat was dan de afloop? Hoe is het met Korach, Dathan en Abiram gegaan, en met die mannen die met vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN kwamen? Zij zijn vernietigd. Het was priesterwerk. Nu is Christus onzer gelijk geworden, geheel net als gij en ik, vlees en bloed, ziel en lichaam, opdat Hij, Eén voor allen, alles zou doen.

Bedenkt dus (ik zal het nogmaals zeggen), dat Hijzelf geen zonden had, maar door overneming had Hij al de zonden van Zijn ganse bruidskerk. Dat noemt de apostel Paulus: "Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem." Hij is dus gekomen, opdat Hij alles in onze plaats zou doen tot Gods eer. Daarom is Hij ook gekomen onder de wet. Hij was niet boven de wet, in deze zin: daar Hij voor Zichzelf geen zonden had, zou Hij het wel even oplossen. Neen, let wel, Hij kwam onder de wet, en liet Zijn Vader de zaak oplossen. Daartoe gaf Hij Zich onder Zijn Vader.

Dat werd al helder voorgesteld in de besnijdenis. Ook Hij is op de achtste dag besneden en werd Zijn Naam genaamd Jezus, welke genaamd was van de engel, eer Hij in het lichaam ontvangen was, want Hij zou Zijn volk zalig maken van hun zonden. In die bloedige handeling toonde de Koning (laat ik weer Paulus' woorden gebruiken teneinde zo dicht mogelijk bij het Woord te blijven om die verborgenheid te verstaan): "Een iegelijk mens, die zich laat besnijden is een schuldenaar de gehele wet te doen." Voorts heeft de Koning in de besnijdenis gemeenschap geoeft met al degenen die besneden waren en nog zouden worden. In de besnijdenis kwam ook voor de dag, dat men van nature onrein is; daarom had die handeling plaats en werd er bloed gestort. Jezus kwam zelfs tot Johannes de Doper, en vroeg hem ootmoedig om Hem te dopen. Jezus kwam daar net als iedere andere zondaar. Die geen zonden hadden, kwamen niet tot Johannes, wel diegenen, die met hun zonden zaten en begeerden gedoopt te worden. Zo komt Jezus ook en begeert dat ook. Hij ging dus staan naast de grootste zondaar, die ik weet niet wat op zijn kerfstok had, mogelijk zelfs in openbare zonden geleefd, maar bloed voor het hart had gekregen en moest bekennen: ik ben onrein.

Jezus komt tot Johannes en vraagt of hij dat ook Hem wil doen. Dan lezen wij: "Doch Johannes weigerde Hem zeer, zeggende: Mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?" En wat is dan Jezus' woord -- Die niet gekomen was om Zijn wil te doen, maar de wil Zijns Vaders, Wiens dienaar Johannes was --: "Laat nu af, want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen." Christus bedoelt: "Ik in het Mijne, en gij, Johannes, in het uwe." Nu moet Johannes aflaten, want hij weet: ik ben dienaar Gods, en de Zoon van God is dat ook. Dat is geen kleinigheid!

Laat ik nog een woord van Paulus aanhalen: "Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; Opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden." Als uitgezonden uit het hemelhuis, uit dat Koninkrijk der rust en der heerlijkheid, uit de troonzalen. Uitgezonden; net zoals men een dienstknecht of een dienstmaagd uitzendt om werk te doen. Laten wij daarbij nog bedenken, dat een knecht in die tijd eigenlijk een lijfeigene was, over wie zijn heer volkomen beschikte. Zó stelde Jezus Zich volkomen onder Zijn Vader, om te doen wat de Vader wilde dat Hij zou doen, en om Zijn Vader met Hem te laten doen. Zó kwam Hij onder de wet en werd zonde voor ons gemaakt; Hij deed.

Ik leg op dat alles de nadruk omdat wij mensen zijn, die, van het kruintje van ons hoofd tot onze voetzool toe, vol zitten met: "Wat moet ik doen?" Inzonderheid op dit kerstfeest wil ik er de nadruk op leggen, dat:

Was ons dat Kindeke niet geboren,
gewis wij waren all' verloren.

Want in onze bèste werken bedoelen ik en gij nòg onszelf. Wij kùnnen God niet bedoelen. God bedoelt Zichzelf, Zijn eer, wij bedoelen Zijn eer niet.

Hier is een zuiver, rein, heilig, vlekkeloos Godswerk, waarover de engelen de hallelujahs uitbazuinen. Dàt is tot heerlijkheid van Zijn Majesteit. Het Woord is vlees geworden! Hij die alle macht heeft, Die hemel, zee en aarde met alles wat er op en in is, àlles in aanzijn riep, ook onderhoudt en in stand houdt als door vaste wetten, Hij wordt vlees. Hij wordt onzer gelijk om een Knecht, om een Dienstbare te zijn.

Hij komt onder de wet en laat Zich alzó door Johannes dopen. Die weigert even, maar doet later die plechtigheid graag aan Hem. Beiden dalen in het doopwater af, en dan verdwijnt Jezus voor een ogenblik onder water, met al de zonden van Zijn ganse kerk. Die gaan daar als ten onder. En wat doet Jezus tegelijkertijd? Hij maakt en houdt gemeenschap met alle gedoopten. Hij is ook gedoopt en heeft het doopwater geheiligd. De Koning is in de doop naast ons komen staan. Want al heb ik ulieden gedoopt, helpen kan ik u niet, doch de Koning, Die ook Zelf in de doop kwam, kan het wel. Het is Zijn ambt. Wij kunnen dus als ouders met onze kinderen naar Hem toe, ook voor onszelf. Hij kan ons helpen, want Het Woord is vlees geworden; God heeft Hem in onze staat gegeven. Dat is toch geen kleinigheid! Jezus geboren!

Adam is door God uit het stof geschapen, en als een volwassen persoon in alle luister en heerlijkheid gesteld, midden in Edens hof, tussen loof en gras. Wat uit Adam geboren zou worden, dat zou tot eer van God zijn. Maar nu, door de zonde, wordt alles in zonde ontvangen en geboren, is alles onder de vloek. En nu is het de Koning niet te gering om ook zó te zijn. Wel zonder zonde en daartoe ontvangen van de Heilige Geest, maar Hij wilde toch zijn, zoals gij zijt en ik ben. Dat wèrd Hij. Niet alleen Broeder, niet alleen Bloedverwant, neen, wat ik ben, wat gij zijt, dat werd Hij. Want wat van mij en u geëist wordt, dat deed Hij, zuiver en volkomen, opdat wij door Hem, weer voor God zouden kunnen komen, zo rein en heilig, alsof wij nooit zonden gedaan nog gekend hadden, ja of wij alle gerechtigheid volbracht hadden die Christus voor ons volbracht heeft.

Het Woord is vlees geworden. Laten wij er ook op zien, in welk een machteloze, nietige, zwakke, onbeduidende, verwerpelijke staat wij ons bevinden, waarin wij geheel van God afhangen. Christus vernederde Zich zodanig dat de apostel Paulus er van zegt: "Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden." Hij deed afstand van alle heerlijkheid, heeft de gestalte van een dienstknecht aangenomen, en Zich alzo op aarde bewogen. Hij was wel waarachtig God, maar heeft hier ook dezelfde staat beleefd en uitgeleefd waarin wij zijn.

Bedenkt eens, dat Hij door de Geest in de woestijn geleid werd en daar veertig dagen en veertig nachten geweest is om verzocht te worden door de satan. Daar verslaat Hij satan. Hoe? Hij, het ongeschapen Woord, doet het met het beschreven Woord. God heerst door Zijn Woord, en wil over mij en over u, en ook over Zijn Zoon regeren, en wil dat wij ons dat onderwerpen. En dat doet de Zone Gods. Hij verslaat satan met: "Er staat geschreven".

Als Hij veertig dagen en nachten gevast heeft, hongerde Hem ten laatste, en dan zegt satan: "Zeg, dat deze stenen broden worden." Dat kon Jezus toch wel even doen? Hij was toch God? Ja, maar Hij was hier als Borg, als Middelaar! Het was geen zaak van schijn, maar van wézen, van werkelijkheid. Iemand die God vreest en eert kan weten: "Vanwege mijn zonden ben ik alles onderworpen, honger, dorst, ook het alleen zijn."

Maar ook de Zone Gods is daarin gekomen om ons te kunnen dienen. Ik denk nog aan een keer in die hongerwinter: ik was overwerkt, zodat toen ik op een vrijdagmorgen thuis kwam, tegen mijn vrouw zei: "Ik kan niet meer." Ik kon niet meer eten, drinken of slapen, ik kon niets meer. Dat heeft geduurd tot maandagmorgen 4 uur. Ik was òp, aan het eind van m'n krachten. Op die maandagmorgen, om 4 uur (ik kon niet slapen, daarbij was het koud, want kolen hadden we niet, dus ik liep met m'n winterjas aan door het huis) wordt mij innerlijk afgevraagd, hoe het kwam dat ik zo was. Ja, dat kon niet anders: ik zocht het welzijn van mijn naaste, zowel geestelijk als lichamelijk, dat was uit Zijn genade. Terwijl ik dat besef, openbaarde de Koning dat Hij daarvoor ook op aarde was gekomen.

Immers, van Hem lezen wij dat Hem hongerde, dat Hij vermoeid van de reis was en dat Hij hier ook in alles verzocht is geweest. Om mijn gevoelens uit te drukken, kan ik niet anders zeggen, dan dat de Koning mij omhelsde en mij Zijn discipel ging noemen, Zijn volgeling. Dan komen wij er achter, dat het Woord vlees is geworden, dat Hij hélemaal in onze omstandigheden ingekomen is, opdat wij zouden kunnen ervaren -- in wát voor omstandigheden ook -- door mijn zonden ben ik wel alleen, maar Hij is daar óók ingekomen. Daar zouden wij wel de hele dag bij stil kunnen blijven staan, maar wáár moeten wij beginnen en wáár eindigen? Als men van vrienden, van heel de familie verstoten is, zoals dat wel gebeurt uit godsdiensthaat en in tijden van vervolging, dat men dus geheel alleen is, ook dáárin is Hij gekomen. Hiervan lezen wij:

Mijn broed'ren ben ik vreemd, door elk onteerd,
en onbekend de zonen mijner moeder;
'k Vind onder hen geen schutsheer noch behoeder; ...

Wij kunnen niets opnoemen -- vanaf onze geboorte totdat wij onze laatste snik zullen geven -- of wij zijn op geen onbetreden pad, want daarop is de Koning ons voorgegaan. Het Woord is vlees geworden! Dat kunnen ellendigen gaan ervaren, die hier geen thuis hebben. Want als wij hier, in de wereld, in de godsdienst en in het vlees een thuis hebben, dan zegt ons dat geboren Kindeke NIETS! Dan heeft men een paar vrije dagen, men gaat naar de kerk, eet er eens lekker van, en diegenen, die van een kerstboom houden, zeggen: "Dàt óók nog", of men gaat een paar dagen naar de familie en daarin bestaat dan alles.

Maar als wij niet kunnen leven in deze wereld, in godsdienst, in vlees en in werken, hoe schieten wij er dan over? Moederziel alleen! Als wij geen leven hebben, dan ontvalt ons man, vrouw, kinderen, broeders, zusters, op een gegeven ogenblik àlles. Doch dàn schiet er over: "Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder." Wonderlijk, dan kunnen wij "amen" zeggen op alles wat er staat: "En men noemt Zijn Naam, Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst." Ja, dan zegt men: "Amen! zó is het!"

Wat ik u bidden mag: laat u bij uzelf de dood aandoen, in deze wereld, in de zonde, in de godsdienst, óveral in. Wordt niets, wordt ellendigen. Dan kan openbaar worden de vrucht van dat geboren Kindeke. Hij is onzer gelijk geworden; Hij werd wat ik ben, opdat ik niet meer alleen zou zijn, maar dat Hij mij zou dienen. Verheven, aanbiddelijke zaak! O Jezus, Bron van vreugd! Hij is alles, werkelijk àlles! Het Woord is vlees geworden.

Hij, Die vlees werd, was en bleef de Zoon van God, was en bleef het Woord. Door dat vlees geworden Woord van God, spreekt die hoge Majesteit de gedachten van Zijn hart uit: aan, onder en in ellendige, ongelukkige stervelingen. Want dat God Zijn Zoon zond, kwam doordat Hij uit Zichzelf bewogen was met ons lot, van voor de grondlegging der wereld. Wat bewoog Hem? Eeuwige liefde! Zo leren wij de eeuwige Liefde zien, Die wonderlijk, verheven is boven alle verstand en bevatting. Dat kan slechts beleefd en ervaren worden.

Toe, eer ik verder spreek, laat ons nog zingen uit Psalm 118: 13

Gezegend zij de grote Koning,
Die tot ons komt in 's HEEREN Naam! ...

Hij verliet Zijn troon en het hemelhof en kwam tot ons, om ons de plaats te kunnen bezorgen die Hij heeft. Want dat is toch Zijn Woord: "Waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn"? Het behaagde God: "Dat Hij, vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, de overste Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen. Want èn Hij, Die heiligt, èn zij, die geheiligd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen. Zeggende: Ik zal Uw Naam Mijn broeders verkondigen; in het midden der gemeente zal Ik U lofzingen." Wij zeiden reeds dat de Koning onder de wet kwam, want Hij liet Zich besnijden en was zò, schuldig geheel de wet te houden. Hij is dus op aarde gekomen om God over Zich te laten heersen. Gekomen onder de wet, om die over Zich heerschappij te laten voeren. Dat sloot in, dat er betaald moest worden, dat de wet -- die wet moest blijven -- ten volle aan zijn recht kwam. Die wet eiste, dat de ziel die gezondigd had moest sterven, want zonder bloedstorting was er geen vergeving.

Maar (dat doet nu de liefde), die prijs is voor de Koning niet te hoog! Daartoe wilde Hij in ons vlees komen. Want de Godheid kan niet lijden, en de gerechtigheid Gods vorderde, dat de natuur die gezondigd had moest betalen, en een mens, zelf zondaar zijnde, kon niet voor anderen betalen. Daarom kwam Hij dus in het vlees, om alzò te handelen.

De ware vrede en gemeenschap met God is er alleen in Jezus Christus, want het Woord is vlees geworden om alles te doen, wat er gedaan moest worden. Willen wij dus zelf iets doen, buiten Christus, dan is dat al veroordeeld bij God eer wij er zelfs aan zouden beginnen. Dat erkent God niet. Hij erkent alleen wat uit Hem vloeit, uit Zijn eeuwig welbehagen.

Hij wil door Zijn Zoon zalig maken en daartoe heeft de Zoon van God de levendmakende Geest verworven. Die Geest werkt precies andersom, dan wij doen. Want onze bedoeling is, om de zonde te bóven te komen en in overeenstemming met de wet te komen. Hoe gebrekvol ook, maar we proberen het. Doch die Geest, waar Jezus van leert: "Die zal Mij verheerlijken", door Welke Hij het Woord is en door Welke Hij vlees geworden is, die Geest, Die overtuigt van zonde. Die doet ons de geestelijkheid van de wet kennen, doet ons kennen dat het een onmogelijkheid is om zalig te worden door eigen kracht en door de wet. Die Geest doet ons kennen, dat de wet recht is, zeggend: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen", opdat wij geheel van onszelf zouden gaan afzien.

Dat is wel een grote vernedering, om daar zo hopeloos bij onszelf te staan in een staat van jammer, van ellende, van lijden, reddeloos, machteloos, krachteloos, maar Christus zegt: "Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want Hij zal van Zichzelve niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken ... en Die zal Mij verheerlijken." Alles is toch daartoe, opdat wij het oog zouden slaan op Christus!

Als ik er nog aan denk, dat voor de dag kwam, dat alles bij mij ijdel was, dan is het net alsof het gisteren pas gebeurd is. God was wel barmhartig, maar Hij was ook rechtvaardig, en eiste dat er aan Zijn gerechtigheid genoeg moest geschieden, en dat ik of door mijzelf of door een Ander volkomen zou betalen. Ik had zèlf niets, en van Christus wist ik niet!

Tot op een zondagmorgen. Terwijl ik in de kerk zit en er gezongen wordt uit Psalm 122: "... de rechterstoelen staan daarbinnen..", is het opeens of alles voor mij ophoudt en is daar van Gods Majesteit. Hij vorderde recht en betaling, en ik had niet. Toen dacht ik niet anders dan dat mijn laatste ogenblik geslagen was: voor eeuwig kwijt! Maar toen kwam voor de dag: "Wie is Hij, Die met Zijn hart Borg worde, om tot Mij te genaken?" Daar openbaarde Zich de Zoon van God, in de graveerselen van Zijn eeuwige zondaarsliefde en is voor het eerst mijn oog open gegaan

voor Christus en zag ik, dat alles wat ik in Adam verloren was, in Hem te vinden was. In de loop van de dag opende zich heel dat werk, het was voor mij, alsof ik net als de herders gekniel lag bij dat geboren Kindeke in Bethlehems stal. Hij was waarachtig God, de echte Hulp, de Zaligmaker. In Hem is de zaligheid! Daarom moeten al onze werken afgebroken worden. Weten wij er van, dat in Hem het leven is, de uitkomst, dan zal er vanzelfsprekend werking zijn om Hem nader te leren kennen, en om in persoonlijke vereniging met Hem te zijn. Laat u dan verder ontgronden en ontbloten. Heus, zoals wij nu gesproken hebben over dit eerste gedeelte van de tekst: "Het Woord is vlees geworden", daarin opent zich de zaak als vanzelf: laat u ontgronden.

Gij zult zeggen: "Maar dat is tegen de natuur." Ja, dat is waar, máár wát getrooste Christus Zich? Hij lag daar in Bethlehems stal en er waren nog geen eens kleren voor Hem. Wij hadden ons immers naakt gezondigd! En nu, het moederhart, in liefde tot dat Kindeke kloppend, kan slechts dit doen: er is slechts een zwachtel van een tien of vijftien cm. breed en een meter of acht lang, daarin wordt het Kindeke gewikkeld. Daarom zegt de engel: "Gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden." Niet in mooie, kostelijke kleren, maar in doeken. Zó arm werd Hij, om ons, naakte zondaren, te kunnen kleden, te kunnen rijk maken.

Als Hij Zich dát dan getrooste -- en denk daarbij ook eens aan wat in Gethsémané en op Golgotha gebeurd is, waar de Koning Zich naakt heeft laten uitschudden, om ellendigen aan Zijn Middelaarshart te kunnen drukken, om hen, als aan de borsten der vertroosting, alles te kunnen geven wat zij nodig hadden tot zaligheid -- is het dan zo verschrikkelijk dat Hij ons alles ontnemt en ons van wat tot wat uitledigt, zodat er geen scherf overschiet om: "Vuur uit de haard te nemen, of om water uit een gracht te scheppen"? Dat is toch zo verschrikkelijk niet?

Hij is zonde voor ons gemaakt, laat ons dan de zondaren wezen. Hij heeft Zich van alle heerlijkheid ontdaan, laten wij dan alle sieraad afleggen, want in het oog van God is dat alles toch maar vermening van ons, ijdelheid, opdat wij een onderwerp zouden zijn, een verlorene. De Koning kwam helemaal in onze staat, zoals die is door de bondsbreuk in Adam, om diegenen, die het nodig hebben te kunnen dienen. Als wij in die vernedering terecht komen, dan is Paulus' woord: "Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken." Zijn wij dat, dan kunnen wij gaan ervaren wie Jezus is, om eens echt Kerstfeest te hebben: Christus geboren, ook voor mij, ook in mij, wonder Zijner eeuwige liefde en barmhartigheid.

Als wij genade en aanneming verkregen hebben, laten wij er ons dan voor wachten om "geestelijke" mensen te worden (want: het Woord is vlees geworden) anders komen wij zó ver van Christus af te staan, dat er niets meer overschiet dan wetenschap van bekering.

Het kan wel voorkomen, dat, wanneer Hij ons -- omdat wij toch "Gods kinderen zijn door aanneming" -- in onderhoud toeschikt, wij daar nog verkeerd mee gaan handelen, en nòg "hoger" groeien, zodat er te één of andere tijd nog een klap nodig is om zo iemand weer op z'n plaats te krijgen. Want het Woord is vlees geworden. Paulus zegt zelfs: "De wet is geestelijk, maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde."

Wij kunnen niet aan de eis der wet voldoen, ook niet als bekeerden. Dat heeft Christus gedaan. Het is alles genade, alleen genade waardoor er vereniging is met Christus, en dat door het geloof. Kunnen wij dat grijpen? Kunnen wij zelf het geloof werken? Zelf het geloof werkzaam maken? Integendeel! Wie ontvangen het en waar gaat Die, in heerschappij voerende kracht, werken? Waar vernedering is onder onze zonden! Alles wordt in de armoede gekend. In het "niets" zijn, wordt Hij "alles", opdat openbaar worde: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft", zodat wij niets weten of kennen dan Jezus, en Jezus alleen. Want het Woord is vlees geworden, opdat wij daardoor der goddelijke natuur deelachtig zouden worden en uit Zijn arbeid gediend en verrijkt, in overeenstemming met Zijn wet, als kind tot Hem mogen naderen.

O, zoete, zalige zaak: wel in armoede bij onszelf, maar wegens de rijkdom der genade, doordat Christus vlees geworden is, worden wij om Zijnentwil tot kinderen Gods aangenomen, om dan te mogen zeggen: "Abba, Vader, mijn Vader." Hij, Die Christus' Vader is, is om Christus' wil, ook mijn Vader. Wie dit wonder vatten wil, die staat 't verstand vol eerbied stil. Want het blijft toch een verborgenheid: "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid." Hij heeft de hoogste, de ereplaats bij God ingenomen, aan Zijn rechterhand.

Laat het, daar de tijd voorbij is, voor ditmaal genoeg zijn. Dat God het gesprokene heilige, en ons toeschikke dat wij in het namiddaguur hier verder over spreken.

Dat Hij ons Zijn Geest schenke, opdat wij niet hoog gevoelend zijn, maar vrezen en verstaan: ik sta allicht te hoog, nooit kan ik te gering, te onbeduidend zijn, want dan ben ik juist het dichtst bij Jezus. Dat Hij ons daartoe uit Zijn rijkdom gedenke, om Zijns verbonds wil. Amen.

Dankzegging.

Slotzang: De Lofzang van Zacharias: 1
Lof zij de God van Israël, ...